СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК | UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XL. Ч. 73. | Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 29 березня 1932. | VOL. XL. | No. 73. | Jersey City, N. J., Tuesday, March 29, 1932. | THREE CENTS.

ҐРІН НАРАХОВУЄ 8 МІЛІОНІВ БЕЗРОБІТНИХ

ВАШИНҐТОН. — Вилієм Ррін, президент Американської Федерації Праці, оголосив осторогу перед дальшими наслідками безробіття. Він каже, що в березні не поліпшилися роботи, як це звичайно бувало давними роками. До роботи вернулися в березні яких 300,000 безробітних, коли минулого року змаліло безробіття в тімсамім місяці на 500,000 осіб.

З весною, каже Ґрін, виказують фарми більше запотребовання щодо робітників. Та коли минулого року відійшли в березні на фарми 250,000 робітників, то цього року тільки 175,000.

Ґрін начисляє що тепер є коло 8,000,000 безробітних в Америці й каже, що цеї весни треба давати безробітним ще більшу допомогу ніж колиінде, бо фонди безробітних уже цілковито вичерпані.

НИЖЧІ СУДИ І ПОЛІТИКА.

НЮ ЙОРК. — Семюел Сібурі, котрий переводить з леґіслятурною комісією слідство над адміністрацією міста Ню Йорку, проголосив заяву, в якій виказує конечність судових реформ. Сібурі вичисляє імена маґістратських суддів, котрі допустилися хабарництва та ріжних неправильностей. А все те тому, що вони залежні від політичної партії, яка їх іменує на їхні становища. Тому Сібурі заявляється проти іменовання маґістратських суддів мейором міста. Назначувати мав би їх апеляційний суд.

ЛИНДБЕРҐ В КОНТАКТІ З ТИМИ, ЩО ВИКРАЛИ ДИТИНУ.

ГОПВЕЛ (Ню Джерзи). — Вправді назагал сумні були Великодні свята для Линдберґа й тому ніхто їх у його хаті не справляв, але була надія, що дістануть уже тепер певно назад викрадену дитину. Кажуть, що в домі Линдберґа були два делеґати від тих, що переховують сина Линдберґа, та що пороблено вже заходи щодо виплачення викупу та доручення дитини. Син Линдберґа має знаходитися на якімсь яхті на воді, недалеко міста Норфолк.

ПАРАДУВАЛИ, ЯК ЗВИЧАЙНО.

НЮ ЙОРК. — Латинський Великдень відсвятковано, як бувало. Ні злі часи, ні зла погода не злякали яких 200,000 осіб, що парадували по пятій евені у нових весняних одягах. Тільки бракувало тим одягам якогось привабливого кольору, а людям живучости.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕМОК ПІДЧАС БОГОСЛУЖЕННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Президент і міссіс Гувер та визначні державні достойники виїхали у Великодну неділю зі сходом сонця до Арлінґтону, щоби там на національнім цвинтарі бути на великодній відправі. Та підчас відправи, яка відбувалася під голим небом, зачав ляти дощ. Президент і міссіс Гувер стояли на своїх місцях: президент з відкритою головою, а міссіс Гувер у легкім весняним одягу. Коли вже добре перемокли, а дощ далі не переставав, подано їм парасолю.

По богослуженню президент вернувся до Білого Дому і вже не виходив з хати.

ЗАСАДЯТЬ 20,000,000 ДЕРЕВ.

ОЛБАНІ. — Цеї весни „Стейт Консервейшен Департмент" засадить у нюйорськім стейті 20,000,000 дерев на 24,936.29 акрах.

КАЖЕ, ЩО ПОСЛИ ПЕРЕПРАЦЬОВАНІ.

ВАШИНҐТОН. — Д-р Джордж В. Калвер, конґресовий лікар, каже, що в цім конґресі вже померли 4 сенатори і 16 послів, та що десятки послів терплять на нервове виснаження. Все це, каже він, спричинює надмірна праця в конґресі. Радить замкнути в суботи наради конґресу і дати послам більший відпочинок.

ЖІНКИ ПРОТИ ВІЙНИ.

ВАШИНҐТОН. — Жінки обидвох партій орґанізують спільну акцію, щоби на конвенціях демократичної і републиканської партії перейшли резолюції, в яких партії поставили би війну поза законом.

ВИМАГАЮТЬ ВІД ГУВЕРА, ЩОБИ ЗАЯВИВСЯ В СПРАВІ ПИВА.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Болклі, мокрий демократ з Огайо, оголосив листа міссіс Лорейн Бровер, заступниці президента „Конґрешенел Дистрикт Модіфікейшен Ліґ" у Брукляні, якого вона вислала до Гувера, а в якім домагається від президента його заяви щодо пива. Вона каже, що домагання щодо пива є поставлене в петиції до Гувера, яку підписали коло 5,000,000 горожан.

ТРАҐЕДІЯ СПАРАЛІЖОВАНОГО.

НЮ ЙОРК. — Д-р Стів Борт, літ 81, спаралізований, хотів закурити папіроску, та горіючий сірник випав з рук і запалив сподні, які зачали горіти. Нікого не було в хаті, а заки прийшли сусіди, нещасний так попікся, що, відвезений до шпиталю, там сейчас помер.

НІМЕЦЬКО-РАДЯНСЬКА ПРИЯЗНЬ.

Радянська преса рішучо осуджує поведінку Летви в Мемелю. Большевики отверто стоять на стороні Німців і різко виступають проти Литви. Користаючися сотою річницею народження Ґете, большевики влаштували гучні ввята, старанно підкреслюючи свою приязнь з Німеччиною та свої семпатії до гітлерівського руху.

БЕЗРОБІТТЯ В РУМУНІЇ.

Влада, не маючи ані грошей, ані кредиту, нічого не може зробити для безробітних. Не то для полекші безробіття, але навіть найконечніші публичні роботи мусить уряд відложити з браку грошей.

ПОВІСИВСЯ ВЧЕНИЙ.

У Білгороді (Сербія) повісився професор медицини, д-р Ґеорґій Йоанович, дослідник над раком світової слави, що викладав у віденськім університеті від 1910—18.

ТРЕБА ХОВАТИ ГАМАНЦІ.

Число рівенських кишеневих злодіїв у звязку з безробіттям останніми часами збільшилося; де не повернешся — наткнешся на них, і як замітять, у яку кишеню положив гаманець — витягнуть. Примінення своєї зручности знаходять більше при касі кінотеатру „Зафрана", де часто так трапляється, що коли одержиш в касі решту від купленого білета, то вже не знаходиш, куди її покласти: гаманець зникає в одну мить.

З НУЖДИ.

Жінка реквізитора міських театрів у Львові, Зубеля, зарізала бритвою 3-літню дитину й підрізала собі смертельно горло. Зубель від кількох місяців був без посади.

ЗВИРОДНІЛА ДОЧКА З НАРЕЧЕНИМ ЗАБИЛИ БАТЬКА.

В селі Чарукові, луцького пов., 18-літня селянська дівчина, Ніна Борисюк, разом з 20-літнім нареченим, Дмитром Базюком, кількома ударами сокири забили батька Ніни — Андрія Борисюка, 54 літ. У той звірячий спосіб лімстилися за те, що він противився їхньому шлюбови. Молодих убийників має судити наглий суд.

ТРУП НА ВЕСІЛЛЮ.

На весіллю в Рихтицях, пов. Дрогобич, дійшло підчас забави до бійки. В часі тої бійки смертельно ранено ножем Катерину Грицик, яка по кількох годинах померла. Тих, що спричинили бійку, арештовано.

ПРОВОРНИЙ ОБМАН.

Поліція й асекураційні товариства в Познані викрили проворного обманця. Емеритований поручник А. Ґуржинський намовив 30-літнього агронома Маріяна Шельонґовича, щоби він на імя Маріяна Руннера асекурувався у кількох товариствах, і то на великі гроші. Цей так і зробив. А був здоровенний — то все пішло йому легко. Полісами ділився зі спільником. Тепер М. Руннер умер на чахотку. Влада, викривши обман, арештувала Ґуржинського, Шельонґовича з жінкою і якусь Вернерівну. При слідстві виявилося, що до лікарських оглядин ставав Шельонґович, а не Руннер.

ОБМАН ДЕРЖАВИ НА 20 МІЛІОНІВ ЛЕВІВ.

З Ґалацу (Румунія) повідомляють, що вкінці після кількох донесень переводиться там ревізія репаратур ваґонів. Роками передаються залізничі ваґони до направи. Направи ці надто часто повторялися. Теперішнє слідство виявляє, що з ваґонів вибирали за згодою залізничих інжинірів нові частини, замінюючи їх старими. Так то держава мала через це й інші практики 20 міліонів левів шкоди. При слідстві є прокуратор держави.

ВІДІБРАЛИ З ЧИТАЛЬНІ ЗАКОЛЯДОВАНІ ГРОШІ.

В селі Нападівці, пов. Кремянець, члени читальні порозумілися з церковним брацтвом щодо коляди, з якої мали взяти половину на церкву й половину на читальню. Так і зробили. Та постерунок поліції з Борсук почав робити слідство, завізвавши цілий Виділ читальні, та став домагатися видачі заколядованих грошей. Коли скарбник Федір Комаринець сказав, що має гроші у себе дома, постерунковий пішов з ним до хати, закувавши його в кайдани, а в хаті перевів особисту ревізію та забрав гроші. Крім того казав видати собі читальняні книги й, побачивши, що там вписано в прихід 30 зол. з коляди, казав і ті гроші видати.

ЧИ МОЖНА БАЧИТИ ПОЗАФІЯЛКОВЕ СВІТЛО.

Позафіялкове (ультрафіолетне) світло це та частина спектру (дуговини), що містить у собі світляні хвилі довжини від 4,000 до 2,000 одиниць Онґштрема (1 одиниця Онґштрема це одна стоміліонована частина цм.). Коли вже звичайне денне світло сонця має в собі хвилі довжини від 4,000 до 3,000 одиниць Онґштрема, другу частину хвиль позафіялкового світла, себто хвилі довжини від 3,000 до 2,000 одиниць Онґштрема, можемо одержати тільки штучно (при помочі кремінної лямпи). Отже позафіялкове світло є зложене з промінів ріжної довжини хвилі. Тимсамим його фізіольоґічне ділання дуже неоднородне.

Багато орґанічних субстанцій флюоризує, себто висилає власне світло підчас освітлення їх позафіялковим світлом. Таксамо і очні тканки флюоризують під впливом позафіялкових промінів. І саме ця флюоресценція очей була причиною, що донедавна ще панував погляд, начеб люди не могли бачити позафіялкового світла. Бо в дійсности флюоресценція ока неначе перепиняє бачення цього світла. Щойно німецький дослідник Е. Меркер з Ґісен доказав у своїх експериментальних працях останніх літ, що як тільки усунути при помочі відповідних фільтрів флюоресценцію нашого ока, викликану позафіялковим світлом, можна досить виразно бачити це світло. Анальоґічні досліди поробив Меркер над водяною блохою (Дафнія пулекс де Ґеер), яка відома з цього, що завсіди відвертається від світляних промінів, що походять від жерела позафіялкового світла. Тимсамим Меркер доказав, що зпоміж живих орґанізмів покищо тільки чоловік і водяна блоха можуть бачити позафіялкове світло. (Згідно з найновішими вислідами Меркера також риби бачать це світло).

ДЛЯ ВСЯКОГО ВЛАСНИЙ ЛІТАК.

Перед кількома днями на берлінському летнищу зібралися запрошені гості на небувале видовище. Академічна летунська ґрупа показувала публиці, а переважно журналістам, свій новий літак, що зовсім заслужено може носити назву народнього літака, себто такого, що знайде поширення в широких народніх кругах. Дві маленькі машини, цілі з дерева, здавались дуже маленькими в порівнанню з великанами до пасажирської служби. Для порівнання числа: розпняття крил великих машин виносить від 20 до 30 метрів, малих — 9 до 10 метрів. Такі машини мають мотори в 20 к. с. і можуть розвинути скорість до 120 км. на годину.

Новий тип дешевого літака створено. Ціна його повністю має виносити 2,500 марок. Питання, чи власти будуть згідні позносити свої власні приписи, що обмежують розвій летунства, а з другого боку, чи великі підприємства погодяться на це, щоб зменшити оплати за вживання летунських майданів. Колиб одно і друге переведено в життя, то Німці мабуть у короткому часі сталиб народом летунів, бо ще стільки гроша знайдеться в заможніших верствах населення Німеччини, щоб собі купити літак, до речі кажучи, дешевий, як солідне авто. Заслуга в цьому німецького студентства. Як колись по війні взялись вони за розвій безмоторового летунства, так і сьогодня взялись за удешевлення загального летунства. Осяги в ділянці першій зробили великі, а в другій — це покаже будучність.

НАД ЧИМ РАДЯТЬ ПАРИЗЬКІ СУДИ.

Париж має своєрідні процеси, які є наслідком соціяльних обставин Франції, її моралі та публичної опінії. Ось один з характеристичних зразків, який наводить паризька преса: Відомий кіновий актор Х. зустрів в одній каварні молоду жінку; познайомився з нею в годині 6. веч. Пів години пізніше він запрохав її на вечеру. В год. 7-мій він купив їй дороге футро. Пів години пізніше дама пригадала собі, що дуже занята і розпрощалася з ним. Усміхнулася, подякувала і пішла. Лишила йому тільки своє назвище. Більше з ним бачитись не хотіла. Актор попав у лють. За одну усмішку — футро, це трохи задорого. Він подав її у суд за ошуку. Суд І-шої інстанції відкинув його скаргу. Актор вніс апеляцію. Покищо йому вдалося добитися тільки одного — футро під арештом. Паризька преса поважно зацікавлена проблемою: чи жінка ошукала актора, чи ні, приймаючи від нього футро задурно.

ТИХА РЕЛІҐІЙНА РЕВОЛЮЦІЯ.

Із мінарету в Константинополі, мошеї, званої Фатіг Діяміссіг, викликує тепер муезин молитву з Корану вже турецькою мовою, а не як досі, впродовж 500 літ, арабською. Цей переклад Коранового тексту турецькою мовою є справжньою релігійною революцією, такою, як колись переклад Біблії Лютром. Коли минулого місяця молитву „Аллах іль Аллах" проголосили вперше по турецьки, довкола мошеї зібралася велика юрба вірних, зацікавлених і збентежених.

БОЛЬШЕВИКИ ГОТУЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

ЗРОБИЛИ ПЕРЕЄСТРАЦІЮ ВСІХ РЕЗЕРВІСТІВ. ПОСИЛАЮТЬ НА ДАЛЕКИЙ СХІД НАЙКРАЩИХ ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ.

МОСКВА (СССР). — Большевицька влада несподівано переводить переєстрацію резервістів усіх років служби. Це викликало серед населення занепокоєння й нові розмови про скору війну. Резервістам наказано бути готовими до мобілізації кождої хвилини, хоч разом з тим большевики пояснюють переєстрацію приготованням до інтензивної военної підготовки населення для оборони радянщини від нападу ворогів.

В ріжних містах, на фабриках заводах, і навіть у деяких сільських районах большевики переводять з населенням вправи для протиґазової оборони та для оборони проти літаків. Разом з цим на Далекий Схід большевики посилають ріжних високо кваліфікованих военних спеціялістів, забираючи їх навіть з тих відповідальних становищ, де вони тепер виконують пляни пятилітки. В район Чити та Іркутська на Сибірі большевики перекинули багато військ з Европи й тримають їх в повній боєвій готівлі. Все це большевики пояснюють необхідністю бути готовими до оборони своїх далеко-східних кордонів.

Взагалі в Росії значно збільшилася военна підготовка всього населення до війни. Населення тепер муштрується при помочі справжніх военних рушниць і навіть скорострілів, чого раніше не було. Стало також відомо, що радянська влада виряджає на Ледовий океан ледолом „Красін" та інші менші ледоломи, щоб вони прослідили морський шлях з Архангельська до Владивостока через Беренґів пролив. Вразі війни на Далекому Сході такий шлях відограв би велике значіння для перевозу військ та военних припасів з европейської Росії.

КУРЯЧЕ ЯЙЦЕ КОШТУЄ 40 ЦЕНТІВ.

МОСКВА (СССР). — До чого дійшла харчева нужда в Росії, може свідчити хочби те, що тепер у Москві одно звичайне куряче яйце коштує 80 копійок, себто 40 американських центів. Та й то яйця можна дістати одинцем лише в першорядних ресторанах. Загально населення Москви не бачило яєць вже від початку січня.

Разом з тим радянська влада зорґанізувала великий експорт яєць за кордон, щоб за них добути собі заграничну валюту. Тепер радянська кооперація обіцює доставити до Москви 490 ваґонів яєць, але ще не відомо, скільки за них населенню доведеться платити.

ПЕВНІ ЗА ҐІНДЕНБУРҐА.

БЕРЛІН (Німеччина). — Всі партії й ґрупи старано готуються до виборів президента републики, що відбудуться 10 квітня. В урядових колах певні, що на цих виборах переможе президент Ґінденбурґ, бо він отримає принаймні 20 міліонів голосів, що буде обсолютною більшістю, хоч при цьому голосуванню для вибрання вистане звичайна більшість.

Тепер уже цікавить усіх більше дальша зовнішня політика Німеччини, а особливо в звязку з репараціями, ніж майбутні вибори.

ЗАПІЗНО СПАМЯТАЛИСЬ.

МОСКВА (СССР). — Центральний комітет комуністичної партії видав наказ своїм членам партії, щоб вони припинили насильну „соціялізацію" селянської худоби. Коли большевики почали переводити колективізацію господарств, то вони силою конфіскували селянську худобу на користь держави. Це привело до того, що селяни почали вбивати своїх свиней, телят, коров і волів, а навіть коней та лошат, щоб лише не віддавати їх задурно державі.

Тепер большевики сподіваються припинити масове нищення селянством своєї худоби й навіть дробу.

ЯПОНІЯ ПОКИНЕ ЛІҐУ НАЦІЙ.

ТОКІО (Японія). — Ще нема формального замирення між Китаєм та Японією в районі Шанґгаю, бо деякі китайські фракції домагаються війни з Японією. Тимчасом саме внутрішнє становище Китаю дуже тяжке, бо йому грозить нова горожанська війна.

Міністер війни Аракі виступив з заявою, що Японія не погодиться на те, щоб Ліґа Націй вмішалася в китайсько-японський конфлікт через Манджурію й зробила, на підставі пакту 15 статута Ліґи, своє примусове для обох сторін рішення в справі Манджурії. Коли Ліґа Націй зробить спробу накинути своє рішення Японії, то Японія тиді виступить з Ліґи.

ПОВСТАННЯ В МАНДЖУРІЇ ПОШИРЮЄТЬСЯ.

ДАЙРЕН (Манджурія). — З півночі Манджурії доходять відомости, що там, а особливо здовж Східно-Китайської залізниці, поширюється повстання Китайців проти нового манджурського уряду й проти Японців.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ КРІЗЬ ЧУЖІ ОКУЛЯРИ

Перебіг реферату канадійського професора Симпсона, поданий на іншому місці нинішнього числа, має для Українця чимале значіння.

Хоч Українці живуть тим усім життям, яке професор Симпсон тільки з боку оглядає, всетаки йому, як глядачеви, видно часто річи, яких ми, самі творці того життя, не все добре добачуємо. Заняті часто буденними справами, ми не зясовуємо собі як слід цілої величі такого факту, як те, що подає професор Симпсон на самому вступі свого відчиту, а саме факту, що 40 літ після того, як перший Українець станув як іміґрант на землю Канади, син українського іміґранта виступає на міжнародній конгресі парляментаристів, що припадково відбувається недалеко української землі, як представник парляментаризму британської імперії. Цей факт був неначе показчиком тої великої дороги, яку успішно пройшла українська іміґрація, а ми повного значіння цього факту не добачили.

Не бачимо теж часто тих високо драматичних перешкод, з якими стрічався український іміґрант у Канаді. Ми занадто скоро припускаємо, що такі труднощі й перешкоди іміґрант має, чи мусить, стрічати, що інакше бути й не може, отже й тимсамим поборення тих перешкод це теж звичайна, буденна поява. Аж Канадієць звертає нам увагу, що ці труднощі не пересічні та що й енерґія й розум українського народу, проявлювані в поборюванню цих труднощів, не буденні.

Можна теж сказати, що отсе аж Канадієць, себто чужий нам чоловік, уперше відкриває нам факт, що поширення пропаґанди про терпіння нашого народу в ріднім краю зєднує симпатії не тільки для нашого народу на Україні, але й для наших іміґрантів у цьому краю, дає можність чужинцям розуміти нас краще, а тимсамим облекшує наше співжиття з ними.

Неменше цікавий його погляд на наші вистави, представлення, музику, танки. Багато з наших людей дивляться на це згори; дехто навіть покпиває собі з того, а тут чужинець бачить у такій діяльности зовсім не гідний погорди прояв культурного життя.

Та що найважніше з усього реферату професора Симпсона, то те почування, якого він виразно словами не висказав, а яке тільки пробивається між стрічками, а саме ця основна віра в культурну силу й здібність українського народу, яка каже йому займатися цим народом як культурною цінністю та бажати цьому народови в ріднім краю повної свободи, що буде ґарантією повного розвою великих культурних талантів.

УКРАЇНЦІ В КАНАДІ

(Реферат Г. В. Симпсона, професора университету з Саскачевану, виголошений німецькою мовою в Українському Науковому Інституті в Берліні 4. березня 1932 р. Скорочений переклад з німецького).

Від того часу, як перший Українець поселився в Канаді, минуло вже 40 років. В жовтні минулого року канадійський Українець, Михайло Лучкович, посол до канадійського парляменту, заступав на конгресі Інтерпарляментарної Унії канадійську владу. Через нові вибори в Англії не було тоді в Букарешті ані одного англійського парляментариста. Українець, посол найстаршої англійської домінії, мав завдання гідно заступати англійський парляментаризм. Це прямо чудесний випадок, що чоловік, Канадієць українського походження, їде до Букарешту, недалеко від своєї батьківщини, й виступає там в імени англійської імперії, праматері всіх парляментів. За подібним приміром в історії треба шукати далеко-далеко в старовині, за часів існування східно-римської імперії. Період часу від 1894 р., коли то в Канаді поселився перший Українець, до 1931 р., коли то сталася така важлива подія, творить період життя одної ґенерації, що відіграла в історії України визначну ролю, й цим якраз я хочу занятись.

Українці покидали рідну землю через брак тієї землі з одного боку та через політичний утиск — з другого. Еміґрація за океан — це лише продовження загальної української мандрівки від Карпат по Кавказ і від Висли по Дон. Еміґрування за океан є новим розділом української історії. Від 1896 до 1914 року прибули до Канади 170,000 Українців, чи, по офіціяльній канадійській термінольоґії, „Галичан, Буковинців і Русинів". З вибухом світової війни переселення зовсім устало, а по війні розпочалося наново й тревало аж до 1929 р., коли то канадійська влада його майже цілковито здержала. Канадійський уряд вів інтензивну кольонізаційну політику. Найбільш притягаючим фактором у цій політиці було це, що в західній Канаді можна було дістати задурно коло 70 морґів землі, а це був справді рай у порівнанню з дрібними сільськими господарствами в Галичині. В той час будувалися також канадійські залізниці. Кожда залізнича компанія вела свою кольонізаційну політику, щоб дістати дешевих робітників. Цю працю знаменито виконали Українці.

Подати точне число Українців у Канаді не можливо, через заплутаність реєстраційної термінольоґії. Всякі категорії, витворені урядом, не мали під собою ніякої підстави. Для Українців існували категорії: Галичани, Австрійці, Русини, Буковинці, Москалі, а в останньому часі прийшла ще назва Українці. В неясности термінольоґії відбивається траґічна доля цілого народу. Кажуть, що в Канаді є пів міліона Українців. На думку канадійських знавців, ця цифра є тройха завелика. Правдивого числа треба шукати десь коло 250,000. В західньо-канадійських провінціях, Манітобі, Саскачевані й Альберті, живе сім осьмин усіх канадійських Українців. Рештаж живе або по містах або розкинена по всіх інших просторах Канади. Дивним дивом у Злучених Державах Українці поселилися на сході в центрах індустрії, а в Канаді якраз у лісових околицях і степах, що нагадують їм їхню вітчину. В самих початках управа ріллі в тих околицях була дуже тяжка. Звичайно так бувало, що Українці поселялися бльоками по кількасот родин, здебільша свояків чи знакомих, і своїй оселі давали назву, яка нагадувала їм батьківщину. До такої кольонії приїздили відтак нові переселенці з краю. Поселялися там і інші народи, як Німці, Москалі, Англійці, Американці і т. д., але характер оселі оставався надалі український і український елемент переважав. Крім ріжних дрібних осель є в Канаді 14 українських бльокових кольоній, у яких переважає українське населення.

Українські переселенці, приїхавши до Канади, натрапляли там на дуже великі труднощі, більші, ніж переселенці інших народів. Чужа Українцям політична і соціяльна система, а дотого й брак грошей, примушували Українців дуже тяжко боротися за існування. Переведений у 1917 р. дослід серед 800 українських родин виказав, що 50% з них взагалі не мали грошей, коли приїхали до Канади, а 42% мали менше ніж 500 долярів. Дотого багато з них мали ще вдома довги. Американська статистика виказала, що ті Українці, які за 11 літ приїхали до Америки, мали пересічно готівки 12.86 долярів. Це значить, що переселенець мусів відразу братися за роботу, щоб не загинути з голоду. Мущини працювали коло залізниць, а жінок лишали на фармах. Жінки будували примітивні хатини, обробляли ріллю, а чоловіки допомагали їм заробленими в ріжних підприємствах грішми. Такою невсипущою працею доробилися вони майна. Це тревало дуже довго.

Другим лихим чинником було неуцтво переселенців. Дуже багато з них не вміли навіть читати й писати. До того всього ще й мова зовсім чужа. Приходилося з великими труднощами пробиватись у життю, але Українці й це поконали. Часами їх використовували несовісні підприємці, хоч таких, на щастя, не було багато. Ще вже було гірше, коли такі свої люди, що вміли трохи по-англійськи, використовували своїх земляків. Такі відносини викликали серед переселенців недовіря до всього, а це в свою чергу приносило їм нові труднощі. Та, не вважаючи на всі ті труднощі, вони зробили значний поступ. Характеристичним є факт, що Українці хочуть бути власниками землі. Щодо самої витревалости в праці, то тут особливо приходиться згадати українських жінок, що мабуть найтяжче працюють на цілому світі. Сьогодня обставини змінились, але жінки працюють і далі, вже по традиції.

Посілости Українців все збільшуються, цебто: Українці все прикуповують землю. Є між ними й кілька дуже богатих людей, а дуже багато з них мають уже свої авта. Збільшування української посілости стоїть мабуть у звязку з надзвичайно великим приростом українського населення. Коли взяти число англійських уродин за 100, то українські виносять 182. Серед усіх канадійських національних груп нема ні одної, щоб так скоро розмножувалась. А це в свою чергу тягне за собою факт, що в будучині Канади Українці відіграють надзвичайно важну ролю. Поза хліборобством зачинають Українці братись і до інших вільних фахів. Є в них лікарі, купці, адвокати, учителі і т. п. В канадійському парляменті є 1 український посол, у парляменті Манітоби є 5, в Альберті 3 посли, і т. д. В західньо-канадійських университетах є коло 100 українських студентів. Число це не велике, але, як на початок, то добре.

Якіж вигляди на будучність мають Українці в Канаді? Це залежить від 4 факторів: 1) від їхнього відношення до інших національних груп в Канаді, 2) від релігійного життя, 3) від соціяльного розвою та загального виховання і 4) від звязку з політичним та культурним життям старого краю — України. Треба сказати, що Канадійці мають якесь упередження до Українців. В першу чергу спричинив це занадто низький життєвий рівень Українців. Поселені гуртом, вони дуже тяжко опановують англійську мову, а цим дуже нетерпеливляться Канадійці. Упередження це поселилося в часі вибуху світової війни, коли то епископ Будка випустив був пастирського листа з завивом до Українців голоситись до австрійської армії та боронити Австрію. В часі війни здавалося, що Українці звязали були свою долю з політикою осередних держав. Цей факт підтвердив був берестейський мир з Німеччиною та Австрією. Одначе канадійські Українці розвіяли в части це недовіря до себе фактом, що масово вступали в канадійську армію й доказали, що їм ближче серця лежать інтереси нової вітчини, ніж европейські політичні затії. В армії було коло 10,000 українських добровольців.

Після війни упередження Канадійців до Українців зменшилось, бо вони їх краще пізнали. Появилося кілька солідних книжок про Українців англійською мовою, а дальше й самі Українці взялися за роботу. Їхні вистави народнього мистецтва, концерти, представлення, танці й музика зробили своє діло. Та й саме навчання англійської мови по українських школах значно поліпшилось. Нині вже малі діти можуть свобідно розмовляти по англійськи.

Найбільші симпатії Канадійців здобули собі Українці своїми терпіннями на Західній Україні в 1930 році, в часі польської пацифікації. Ця подія знайшла дуже великий відгомін у Канаді та в канадійському парляменті відбулась на цю тему велика дебата. Було ясно, що Канадійці інтересувалися долею Західної України, а канадійські Українці зможуть у відповідний момент цей факт використати натиском на владу.

Більшість канадійських Українців походить зі Східної Галичини і є греко-католиками, уніятами. На початку мали вони дуже мало своїх священиків. Митрополит Шептицький дав їм пораду, звертатись у всіх справах до священиків римо-католицьких. Це була велика помилка української церковної політики. Українці вже мали свою традицію відношення римо-католицької церкви до України, тому цеї поради не послухали. Наслідок цього був цей, що тисячі українських переселенців взагалі закинули всяку релігію, а мала частина пішла на руку презбітеріянам. Ця секта робила для Українців позитивну роботу, бо заложила кілька лічниць і бурс. Одначе цей релігійний рух провалився, бо презбітеріяни відмовились його фінансувати. В 1912 р. взявсь епископ Будка до реорґанізації гр.-кат. церкви й у цьому ділі виявив більше запопадливости ніж такту. Внаслідок його спору за Інститут ім. П. Могили в Саскатуні, який був заложений свідомими Українцями, котрі хотіли його вдержати лиш українським без ніякого релігійного впливу, утворилась українська православна церква. В ній здобули собі вплив усякі ляїки в церковних справах і тому вона не відіграла належної їй ролі. Крім того є ще в Канаді стара православна церква, дальше ріжні секти і т. п. Але найсильнішою є церква греко-католицька. Молодий національно свідомий український елемент обороняє всеукраїнську православну церкву.

Щоб поправити свій добробут, заложили Українці в Канаді кілька своїх інституцій, які стоять під впливом трох політичних ґруп: робітничо-селянської, православної і греко-католицької. Роб.-сел. ґрупа повстала в 1918 році. Центром її є Вінніпеґ, де вона має дім, вартости 100,000 долярів, друкарню, вартости 70,000 дол. і видає 4 ґазети. По цілій Канаді має вона 88 філій. Недавно заложила вона своє товариство обезпечень, яке досить гарно розвивається. Українська православна ґрупа має в своїх руках 3 інститути: у Вінніпеґу, Саскатуні й Едмонтоні. Також і греко-католицька ґрупа має свої товариства обезпечення. Всі ґрупи разом ведуть ще й пропаґандивно-культурну роботу, закладаючи хори, драматичні гуртки, школи, підпомагають ріжні економічні установи і т. п. Дуже інтересним виявом українського життя є часописи. Всього в Канаді є 15 українських часописів, з чого 13 у Вінніпеґу. Найбільший наклад має „Український Голос", що належить до української православної ґрупи. Робітничо-селянська ґрупа має „Українські Робітничі Вісти" і „Фармерське Життя", а греко-католики мають орган „Канадійський Українець". У всіх цих органах подаються в першу чергу вісти зі старого краю — України.

Щодо політичного життя, то по відношенню до канадійських справ Українці симпатизують з лібералами, хоч є Українці також і в консерватистів. У Канаді є лише ці дві головні партії. По війні заложено ще й партію комуністичну, але практично вона не має значіння. Туди належить багато Українців. В декого з Канадійців є переконання, що всі Українці — комуністи, бо українська ґрупа комуністичної партії найбільша. Одначе на ділі ця ґрупа має не більше як 800 членів. Комуністи ведуть роботу й по відношенню до справ европейських і дуже інтересуються експериментом у Совітах. Частина Українців взагалі не інтересується европейськими справами. Українська православна ґрупа — це ґрупа републиканська, а греко-католицька — це до певної міри консервативна. Одначе в загальному всі Українці в Канаді є націоналістами.

Будучину годі розкрити. Через загальну кризу терплять тепер усі. Ця криза є й причиною, чому Українці обмежили тепер свою діяльність. Якби там не було, певним є факт, що тисячі Українців, котрі вже стратили були надії на кращу долю, таки знайшли її в Канаді, а тимсамим започаткували нову епоху в історії України та в її боротьбі за повну незалежність.

Як видно з реферату, проф. Симпсон знаменито орієнтується в українських справах. Він підготовляє тепер до друку англійський переклад української історії М. Грушевського.

„Українська Пресова Служба".

В. Яргорин.

ВІДВОЙОВАНЕ МІСТО

(Історичне оповідання).

(5)

Полковник Ставський був у змові з повстанцями. Явно робити не міг, бо ще не була пора, і він знав, що за те вбилиби на паль його доньку. Він загадав знівечити ґарнізон Слушкова так, щоби виглядало, що се зробили виключно Татари. Йому ані в гадці не було, що саме в тім Слушкові живе увязнена його дитина. Він тільки знав, що ґарнізон у Слушкові і в двох інших городках на українсько-татарській промежині утруднюють повстанцям переступлення межі Браславщини від півдня. Він знав начальника одного татарського улуса, якого пасовиска були між Дністром і Богом. До нього вислав Сидора Хотецького, щоби його намовив до наскоку на Слушків. Очевидно, лиш на те, щоби вирізати або цілий ґарнізон полонити і взяти собі його майно, не рухаючи населення Слушкова, ні його праці.

Сидір пробрався до татарських кочовищ між Дністром і Богом, та татарський приятель Ставського вже не жив. Улусови вже проводив його син, Дусай. Сидір з ним розбалакався і зміркував, що Дусай в кождій хвили був би готовий до всякого наскоку, який мав би вигляди на успіх.

— Для Запорожців польський ґарнізон у Слушкові дуже невигідний, — сказав, коли розмова зійшла на сусідів Дусаєвого улуса.

— Ти гадаєш, що Слушків не є й мені колькою в боці? — відповів Дусай. — Я не дививсь би на те, що тепер між Варшавою і Стамбулом, отже й Бахчисараєм згода і мир. Я розметав би те гніздо, якби моя сила. Та мій улус замалий. Моїми силами такого ґарнізона не одолію. Там сотня драґунів; у кождого мушкет і дві пістолі. У мене в цілім улусі є лиш три мушкети і пістолів не більше, як пальців на парі рук. Моє лицарство узброєне тільки ножами, луками, списами і арканами.

— Зробім спілку, — сказав йому Сидір. — Скільки тобі треба хлопців, щоби взяти ґарнізон в свої руки?

— Нащо питаєш? — спитав Татарин. — Яку спілку маєш на умі?

— Я дам тобі пару Запорожців. Очевидно, як буду знати, яка сила тобі потрібна. Тих Запорожців переодягнеш з татарська і вони поможуть тобі одоліти ротмістра Дзєнцьоловського.

— Я не знаю, чи я на тій спілці з Запорожцями добре вийду. Може то буде така спілка, як тота халепа з польським шляхтичем?

— Якаж то була спілка?

— Ліс був панський, та пан не знав, куди який звір ходить. Знав се хлоп Гриць. Пан запросив Гриця до спілки. Змовилися, що оба будуть полювати і добичу поділять порівно; кождий возьме половину. Хоч хлоп знав, куди звірина ходить, то в спілці з паном ні мав щастя. Оба накупу вполювали тільки одного сернюка і одну куропатву. Коли хлоп спитав, як тепер будуть ділитися, шляхтич відповів:

„Я возьму сернюка, тобі лишиться куропатва. Як не хочеш так, то нехай буде навпаки: куропатву возьмеш ти, сернюк мені лишиться.

— Щож на те сказав Гриць? — спитав Сидір, бо вже хотів знати до кінця.

— Пусте, як скінчилося. Я тільки хотів сказати тобі, як то всяку спілку розуміє такий спільник, що має більшу силу. Як хочеш знати кінець спілки Гриця зі шляхтичем, то скажу тобі, що скінчилося так, як кінчиться всяка спілка слабого з сильнішим. Хлоп витріщив очи на пана. Думав, думав і, махнувши рукою, пішов. Мої запорозькі спільники будуть дужні від мене, бо вони мабуть всі будуть мати пальну зброю.

— Слухай, друже! — промовив Сидір, кладучи руку на рамени Татарина. — Мені добича цілком не потрібна. Мені тільки треба знівечити ґарнізон. Се ти поможеш мені зробити. Тобі потрібна добича. Її я тобі поможу здобути. Хочеш, то поклянуся на хрест. Також поклянуться мої запорозькі товареші. Лиш одно тобі скажу. Як би ти при сій нагоді кинувся на населення Сушкова або на їх працю, то мої товариші обернуться проти тебе.

Дусай знав, що ладиться козацьке повстання. Знав, що польські війська на землях України були козакам невигідні. Він увірив у щирість Сидора. Неначе би вже добили торгу, Татарин промовив:

— Треба би докладно провідати, яку силу має ґарнізон Слушкова і як підійти його, щоби був якнайбільший успіх при якнайменших жертвах. Я зараз розішлю звідунів.

— Коли ти вже годишся на ту спілку, то я таки зараз вертаюся на Запороже і відтам розставними кіньми їду далі. Таксамо розставними кіньми вернуся до тебе. Тоді сам поступлю до Слушкова і розглянуся, як там є. Твоїм звідунам нелегко буде зробити се. Як сам буду в Слушкові і побалакаю з людьми, то зараз буду знати, скільки Запорожців стягнути до тебе. Приличу лиш стільки, скільки доконче треба, бо забогато також не було би добре. Аж до мого повороту ти нічого не роби, щоби не розбудити чуйности Дзєнцьоловського.

Козак не хотів Татаринови сказати, що їде до Черкас побалакати зі своїм шурином, полковником Ставським. Хотів сказати йому про свою спілку з Татарином і спитати його, що далі робити. Поїхав і за пару днів вже був назад. Розставними кіньми їдеться скоро. Тепер йому лиш треба було провідати, яка сила потрібна, щоби захопити Слушків і знівечити його ґарнізон.

По степу шалів шалений вихор. Дика звірина припадала до землі і причаювалась. Понад нею плили, одна за одною здоганяючись, неначі морські филі. То висока і густа трава, хиляючись від ударних подувів вітру і підводячися, филювала неначе справдішне море. Худоба, що в степу паслася, ставала до вихру задом, схиляла голову і прижмурювала очи, бо великі каплі дощу били крепко, і болючо осліплювали.

Небо затяглося цілком на чорно. Понурий мрачний покров неба раз коло разу миґцем прорізували поломані лінії огню блискавок і раз коло разу рокотіли громи. Вода з неба хлинула нараз така, що кожда ямка в степу, кожде заглиблення відразу перемінилося в калабаню.

(Далі буде).

ЧІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ВІЛКС БЕРРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 3 квітня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Проситься, щоби всі члени були присутні на зборах, а довгуючі щоб вирівнали свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Іван Добуш, рек. секр.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

У МАЙСТЕРНІ ЧАРІВНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ.

Колись, ще малим хлопцем, мені довелося бачити на Кримі, як працює над своїми картинами геніяльний Вірменин і великий російський маляр Айвазовський, що прославив себе на ввесь світ своїми морськими картинами. Пізніше доля привела мене в майстерню також славного російського маляра, Українця Судковського, а далі кілька років я мав нагоду що дня придивлятися до того, як накреслюють та малюють картини ріжні малярі, в більшости скінчені академики.

Мав я насолоду й щастя побувати кілька разів у робітні геніяльного українського ґрафіка Юрія Нарбута й бачити, як на сірому папері зпід його руки повстають твори, якими наш ґрафік уславився на ввесь світ, бо більшим від нього був лиш один Француз. Кілька місяців у мене в хаті ліпив з глини ріжні погруддя відомий український різбар М. Паращук і тут я знову бачив, як з тої неоформленої маси зпід пальців мистця викреслювалися спочатку загальні обриси його майбутнього твору, а потім ці образи переливалися в закінчену працю, переходячи ріжні стадії оброблення й довершення.

В мистецтві для мене відограє велику ролю й будить почуття краси не лише закінчена праця мистця, але ще більше мене захоплює процес творення. В процесі творення пізнається душу мистця, відкриваються оті таємниці, оті ріжні перехрестні шляхи віри й зневіри, розмаху й стриму, безмежного прагнення кудись в недосяжну височінь чудового й прекрасного, гармонійного й великого. Бачив я, як малярі годинами, днями, а то й тижнями ламали свої голови над тим, що треба отут в картині зробити, щоб її оживити, щоб вона віддала їх ідею. Бачив я на їх лицях глибокі морщини душевної муки, що вони не можуть втілити у фарбах на полотні отого невідомого великого й божественного, що палить їх душу тепер. Бачив я, як бізбар не спав ночами, не їв днями, все шукаючи гармонії ліній, шукаючи такої форми, яка в мертвій глині передалаб глядачам його почуття краси й віддалаб їм частину його божого дару, мистецької душі.

Із запертим віддихом я дивився, як рука ґеніяльного ґрафіка на сірому папері твердо й відважно виводила вугликом лінії й риси майбутнього його твору, а потім спокійно й безтрепетно, без сліду змітала хусткою оті обриси, що мені здавалися доскональністю краси. Рука змітала їх без сліду на те, щоб на тому місці знову творити й знову шукати інших форм, щоб нарешті вилити на папір те, що горить у душі великого мистця.

Отой процес творчости мене захоплює всього. Це велика містерія людської душі, в якій зароджуються й народжуються оті образи красного й безсмертного, що потім поривають за собою міліони душ людських. Отсей процес творчости я завжди стараюся відшукати в творах великих письменників, а тому з насолодою перечитую всі варіянти отаких великих творів, як „Тіни забутих предків" М. Коцюбинського. Цей твір ґеніяльний український письменник, стиліст і співець краси переписував і перероблював більше як десять разів. Захоплююся читанням ріжних варіянтів підготовчої стадії великого російського ґенія пера, Л. Толстого, що свою повість „Війна і мир" переробляв чи не тринацять разів. З пієтизмом, як до вияву божеського духа, ставлюся до кождого слова, до кождої стрічки в творах Шевченка, яку він десь виправив, чи переробив, чи змінив. Здається мені, що в цьому відкривається таємниця душі великих ґеніїв, і я починаю розуміти отой великий, животворний процес творчости. Закінчений твір мистця є вже до певної міри вмерлим твором; це вже замерзлі, незмінні форми; це вже не динаміка, а статика.

Божеволієш з насолоди й радости, коли перечитуєш вперше варіянти українських пісень, а особливо безконечні варіянти українських дум. В них відкривається динаміка душі цілого українського народу, отой колективний процес української мистецької народньої творчости. З тих варіянтів поволі відкриваєш душу великого мистця — цілого українського народу. Пригадуються дїточі роки, коли на рідних степах розорювано цілинні землі, які ще не знали плуга. Отой процес хліборобської творчости, щоб на вигорілім від сонця полю, щоб на землі, пересохлій так, що дзвенить мов черепок, засіяти зерно й викохати з нього збіже, яке веселить душу хлібороба та приносить щастя й добробут у його хату, дає можність трохи зрозуміти динаміку української народньої творчости. Український хлібороб, у процесі своєї хліборобської творчости, є великий мистець і те мистецтво він переніс у свою народню штуку.

Та я ніколи не сподівався, що отут, на далекій чужині, щастя й доля дадуть мені насолоду заглянути в лябораторію творчости великого чарівника й безмежно глибокого знавця української пісні, **Олександра Кошиця.** Вже кілька разів я був при тім, як він учить хор співати, готуючись українськими піснями возвеличити свято Вашинґтона. Слухав я, як О. Кошиць починає свій перший крок, свій перший рух при створенню з безформенної маси хору й мертво записаних нот українських пісень живого образу безсмертної української пісні. З запертим віддихом слідкую, як ґеніяльний майстер починає з азбуки вивчення хором слів пісні, а головно ясної й виразної вимови слів. А потім він переходить до втілення в почуття хористів ритму пісні й починає перші кроки її співу. Ці кроки прості, звичайні, неокреслені ясно, як неокреслений зпочатку твір кождого мистця. Голоси хору звучать якось розріжнено, а іноді почується якась дизгармонія й ніби нелад.

Чим далі, тим все більше вимальовуються обриси дійсного твору, обриси чарівної й безмежно захоплюючої своєю красою пісні. З кождим разом, з кождим тактом, з кождим махом руки великого майстра чується витвір чогось нового й більш удосконаленого. Нарешті майстер передає хористам оту ідею, оте почування, яке він хоче вложити в пісню. В тій ціли він короткими, але надзвичайно ядерними словами, рухами й мімікою розкриває перед співаками оту картину, отой зміст, який у пісні захований часто за безбарвними й на перший погляд недорічними словами. І стає чудо! Співаки знову співають, але в пісні вже є ота душа, яку вложив у неї ґеніяльний майстер. Коли хористи в колядці співають „Славен єси!", то дійсно чуєш, що славлять вони творця світа, що славлять единого й великого Бога. А коли в жартовливій пісні „Загадала вража баба тай забагатіти" хористи співають, що „почав дощ накрапати", то чуєш, яким страшним катастрофальним явищем є цей дощ для баби. Від того дощу аж мороз поза шкірою йде.

А в пісні „Ой, чумаче, чумаче, життя твоє собаче" великий майстер здається лиш одним, ледви помітним махом руки відразу розкриває й красу українських степів, що захоплюють просторами, й безжурність, а разом з тим дійсно „собаче життя" чумаків. Сам О. Кошиць підчас науки співу немов перероджується і стає частинною отої великої української пісні, а саме стає її душею животворною. Здається, що хористи в його руках робляться якимсь нелюдськими руками створеним музичним інструментом, на якім чарівник-музика грає так, як він того хоче, покоряючи своєму рухови й волі найменший голосочок у цьому інструменті й наймішнішу громоподібну октаву, а все це йде в гармонії божественних чарівних звуків, що захоплюють собою слухача й несуть, несуть його на височінь чогось такого чудового й таємничого, що зимно в душі стає, коли затихають звуки й ніби прокидаєшся від солодкого, чарівного сну.

Славиш Бога й дякуєш долі, що на нашім сірім, буденнім життю знову „Зійшла зоря з востока". Що отут в Америці знову відживає українська національна пісня в руках її ґеніяльного мистця й знавця, О. Кошиця. Тепер розумієш, чому чужинці цілували руку великого майстра, коли він кінчив спів з Українською Національною Капелею. Це був поцілунок руки не лише великого майстра, але й того народу, що створив таку пісню та породив її чарівника. А чи ми, сам український нарід, властиво скалки великого народу, між які ось тепер вривається знову до нас животворна пісня наша рідна, вривається ота частина душі великого народу, яку ми отут приспали й насолодою якої ніколи вже не жиємо — чи зрозуміємо ми, який великий дар маємо тепер з відродженням українського національного хору під проводом О. Кошиця й чи ми підтримаємо його? Чи може кинемо каменем і заплюємо свою власну душу?!

Більшість пісень, які тепер співатиме хор О. Кошиця, є власного аранжування самого О. Кошиця. Не буду говорити про О. Кошиця як про композитора. Тут нема на це місця. Але досить послухати хочби таку звичайну, щоденну для нас річ, як „Отче наш", до якої музику написав О. Кошиць, щоби бачити, що великому майстрови відкриваються невідомі для звичайних смертельників таємниці душі й пісні. Слухаючи „Отче наш" О. Кошиця, дійсно чуєш отого Великого Отця Небесного, котрий усе дає на землі й котрий найкращу частину своєї власної душі вкладає в душі ґеніїв, великих мистців.

І. Бондар.

Ню Йорк, Н. Й.

—o—

НЕ ДАВАЙМО МАРНУВАТИСЯ ТАЛАНАМ.

Хто слідить уважно за нашим громадським життям, цей завважить, що одного в нас не бракує, а це поривів до гарних і великих діл. Але виконавців нема. Бо щоби щось добре виконати, треба річ знати і розуміти. Треба мати відповідне знання і талан до цього. І коли нам чого бракує, то саме великих таланів.

І от тут можемо всі зробити велике добро для нашого народа, коли будемо вишукувати між нашою іміґрацією талановиту молодь і їй допомагати, щоби вона дістала добру науку. Тут треба тільки доброї волі, а тоді могли би допогти тій справі всі наші орґанізації й всі ми без ріжниці, які маємо політичні чи релігійні погляди, якщо ми є тільки свідомими Українцями.

Маю перед собою витинок з того, що писав в 1930 р. д-р В. Сіменович про стипендії для молоді й конечну потребу висилки наших дітей до вищих шкіл. Читав я і поклик д-ра Скеґара в справі допомоги студентови консерваторії, многонадійному молодцеви, який давав концерт, з якого не тільки що не прийшла допомога, але був ще недобір. Минулого року була також згадка і про молоду ученицю, Марію Західник зі стейту Род Айленд, яка вечерами ходить до гай скул і заслугує на поміч, бо дуже талановита. Вона це виграла нагороду на 48 стейтів за написану нею штуку "Маґіка". Оту штуку, як доносить американська ґазета "Woonsocket Call" яку залучаю з отсим письмом, грають між Американцями. А чейже молода авторка є ще й доброю Українкою і членицею нашого У. Н. Союза.

Чи це не повинно нас зворушити? Чи ми не повинні занятися своєю талановитою дівчиною, якої штуку виставляють відділи американської орґанізації Дочки Американської Революції? Адже могли би легко зорґанізувати допомогу навіть самі наші українські товариства стейту Род Айленд, які мають навіть у своїх статутах такі постанови, що рахуються з такою допомогою. Коли будемо легковажити собі такі справи, то не дивуймося, що потратимо кращі сили, що дамо змарнуватися таланам. Тому звертаймо всюди по місцевостях увагу на талановиті діти, на ті, що дали доказ такої талановитости, і допомагаймо родичам таких дітей вивести ті, діти в ширший світ, то буде з того велика користь для цілого нашого народу.

Йосиф Ірза,
робітник з Вунсакет, Р. Ай.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Відчит Рені Смита.

У неділю, дня 13 березня, відбулося віче, скликане комітетом, котрий репрезентував 16 товариств.

Предсідатель Комітету, п. Маламін, проводив вічем, а асистували йому добр. Я. Чиж і добр. В. Кузів.

Добр. Я. Чиж сказав перше слово і в англійській мові поінформував американських гостей про українську історію, княжі часи, козаччину й нашу визвольну боротьбу 1917—18—19-тих років, про поділ наших земель після світової війни, про розрухи на Україні під Росією й Польщею, про „пацифікацію", про світову опінію, а головно британської робітничої партії й деяких органів преси.

Добродій Кузів представив зібраним адвоката п. Ледея, котрий говорив, що він бажає бачити сорок-міліоновий український нарід вільним, так як вільною є Америка. Злучені Держави попирають морально змагання поневолених народів до свободи й волі. „І я бажаю вам успіху у вашій боротьбі', закінчив промовець.

Слідуючим бесідником був Рені Смит. Він говорив про боротьбу народів за національну свободу, робітників, жіноцтва й заявив що жіноцтво британське було останне в Анґлії, що здобуло рівність доперва 1928 році.

Він говорив, що цілковитої свободи ніде нема й не може бути покищо, бо людство ще до неї не доросло. Однак боротьба мусить вестися. Є боротьба за свободу економічну, є боротьба за свободу політичну; це є річи, за котрі людство мусить боротись. Але у всякій боротьбі треба стерегтися демаґоґії, а послугуватись фактами. Тоді такою боротьбою можна здобути собі прихильність світової опінії.

Потім говорив шановний бесідник за боротьбу політичну Чехів, Поляків і інших народів. Пригадав він час світової війни, мирову конференцію, розпад австрійської держави, і прийшов до французької реакції, коли нервова Франція за за всяку ціну мусіла збудувати буфер між Німеччиною й Росією для своєї охорони. Одначе Францію це дуже дорого коштує, бо новозбудована Польща не годна бути тим, Польща не годна бути тим чим Франція сподівалась. Я сам був за створення Польщі підчас світової війни, але я переконався що 150-літня неволя Польщі нічого Поляків не навчила. Вони самі стогнуть під обцасом диктатури. В них нема свободи слова ані преси.

Національні меншини терплять невисказану неволю й переслідування. Польська державна машинерія бачить у кождім свого ворога.

„І не диво, що національнні меншини орґанізуються й всіми способами бороняться й хочуть видертися за всяку ціну з цього польського божевілля. Головно українська меншість, що числить сім міліонів, не годна погодитися з польською окупацією, й прийшли заворушення, а з тим „пацифікація". На той час я був приділений до комісії, що розглядала справу німецької меншини в Польщі, коли пані Рудницька приїхала познакомити британський парлямент, про „пацифікацію" в Галичині".— Отак говорив Рені Смит.

Українську справу в Лізі Націй відкладали через ситуацію на Далекім Сході. Польський посол мав якраз добру нагоду ту справу відкладати, тим більше, що японський посол мав цю справу в своїх руках.

Бувши членом при комісії, котра розглядала справи меншин, Смит каже, що переконався, що ця справа є найбільшою проблемою в Европі. Ми знаємо, що нема нічого досконалого на цім світі, але до тої справи, повинна бути вибрана стала комісія й проблему національних меншин треба розвязувати мирним способом, бо „я — казав Смит — не вірю в кровопролиття. вопролиття.

„Першого лютого, я дістав докладний звіт „Манчестер Ґардієн", де Ліґа Націй дала нагану польському урядови за „пацифікацію", але для покривджених не признала відшкодування.

„Значить Українці в Польщі мають моральну побіду й тому ця моральна побіда нехай вас зміцнить до дальшої боротьби за політичну й економічну свободу. Не забувайте тільки того, що боротьба тоді має успіх, коли нарід має єдність. **В єдности можна здобути все.** Я цікавий знати, що ви, Українці, зможете зробити для себе? Що станеться від нині за двацять літ? Далеко лекше є поділитись на малі групи, як іти проти ворога спільною й цілою силою. Коли ви піднесли цю велику ідею незалежности українського народу, то держіть її сильно. Я хочу вас бачити сильним, інтеліґентним, вільним народом.

У своїй промові Рені Смит особливо натискав на те, що Українці повинні й далі не лишати міжнародньої пропаґанди за свою державність, а особливо мусять використовувати Лігу Націй, яка хоч тепер недосконала, та всеж вона набирає більшої сили й стає міжнароднім чинником. Ніякі невдачі не повинні зражувати Українців. Вони мусять далі боротися за своє право, де лише до того є хоч найменша нагода. Лише таким чином Українці зможуть виробити собі прихильну опінію, що облекшить їм у відповідний час осягнути свою найвищу мету.

Цими словами закінчив свою прову шановний бесідник.

Відтак говорив Комішонер Іґен, котрий репрезентував місто Нюарк. Пан комісар говорив: Вас, Українців, тут жиє повище пять тисяч. Все, що я знаю про вас, то те, що ви є нарід працьовитий, ощадний, спокійний й демократичний. Ви знаєте, що значить демократія й ви хочете поліпшити обставини вашого народу, з котрого ви вийшли.

„Я є гордий з цього, що ви даєте помічну руку своїм братям, бо це є моральним обовязком кождого Українця старатись поліпшити долю свого народу.

„Я є гордий з того, що від двох років, як є комішонером поліції, то я ще не мав одної найменшої нагоди постидатись вами.

„Я лучуся з вами й бажаю свободи для вашого народу якнайскорше. Я ґратулюю вам, що ви даєте помічну руку в тім гуманнім ділі для ваших рідних у старім краю. Ви, Українці, здобудете свободу тільки в єдности і витревалости. Нехай Бог вам помагає."

Зокрема пан комісар, говорючи про гарний характер Українців і законопослушність, зазначив, щи він не може собі уявити, яких метод уживають Поляки проти Українців, щоб такий спокійний нарід довести до революційної боротьби й до ексцесів проти влади. Він думає лише, що такі методи є певно занадто жорстокі й провокаційні.

Потім говорив добр. Я. Чиж, який вказав на те, як представники двох великих народів задивляються на нашу боротьбу. А ми за перших чотири роки нашої боротьби лишили могили й каліки. За останніх вісім літ боротьби лишилися жертви побиття й повні тюрми нашої невинної молоді. Але це нехай не зражує нас. Обєднаймо всі наші сили, ще більше й спільними силами вперед до роботи за святи діло: Волю нашого Народу!

На закінчення добр. В. Кузів візвав зібраних, щоби ми не дущили нашої справи між собою, але йшли між культурні народи і представили нашими фактами, що ми є народ. Покажім єдністю, нашим людяним поведенням, що ми є гідні бути рівними в родині вільних народів.

Наша справа йде поволи, але певно вперед. Наша моральна побіда над нашими ворогами нехай нас скріпить ще більше духово й фізично.

Т. Рудий.

Даймо змогу „Рідній Школі" в Старому Краю наладнати широку постійну мережу станиць рідного національного виховання на українських землях.

ДО ВІДОМА ВСІМ БІЗНЕСМЕНАМ МІСТА НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ.

ПОДАЄТЬСЯ ДО ВІДОМА ВСІМ БІЗНЕСМЕНАМ, ЩО „СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ БІЗНЕСМЕНІВ" В НЮ ЙОРКУ на посліднім своїм засіданню рішив скликати

ЗАГАЛЬНЕ РЕОРҐАНІЗАЦІЙНЕ

ЗІБРАННЯ

НА ДЕНЬ 30-ГО БЕРЕЗНЯ (СЕРЕДУ) 1932 РОКУ
в годині 8.15 ввечір
ДО САЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ,
217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK CITY.

Обставини часу, в яких кождий український бізнесмен живе — без ріжниці, в якій бізнесовій галузі він знаходиться, взивають його взяти участь в сім зібранню. Тому проситься всіх бізнесменів і професіоналістів посвятити цей вечір для власної справи. Проситься не опізнятись. 73

Комітет.

ЦІНА КОРАБЕЛЬНИХ КАРТ ДЛЯ ПРОГУЛЬКОВЦІВ

ЗНИЖЕНА

ЗЕМЛЯКИ! ХТО З ВАС МАЄ НАМІР:

1. Виїхати до краю й вернути без перешкоди;
2. Вислати гроші в ДОЛЯРАХ до краю;
3. Полагодити яку небудь старо-краєву справу, то є: продати, купити грунт, відобрати довг, зробити контракт, скрипт, повновласть, і т.п.
4. Хто хоче заміняти дім свій за фарму — нехай зголоситься до:

T. J. HRYCEY & CO.
329 S. 4-th STREET, PHILADELPHIA, PA.
TELEPHONE: LOMBARD 25-93.

УЧІТЬСЯ АНҐЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Коли ви не знаєте по анґлійськи говорити, так сейчас беріться до науки. — Коли знаєте вже троха розговоритися, так старайтеся добре опанувати анґлійську мову. — Понижче подаємо спис словарців і підручників, які вам поможуть в науці анґлійської мови, котрі можна набути в книгарні Свободи:

НОВИЙ УКРАЇНСЬКО-АНҐЛІЙСЬКИЙ ПРОВІДНИК: Самоук Тлумач і Словар: для вивчення читати, писати і говорити по анґлійськи з поданням докладної анґлійської вимови. II. часть **Новий Практичний укр. анґл. і анґл. укр. словар.** Провідник обнимає 368 сторін великого формату, ціна $2.00
В гарній полотняній оправі 2.50

ПРОВІДНИК 240 сторін, без словарця, звичайна оправа 1.00
В полотняній оправі, без словарця 1.50

Українсько-анґлійський і анґлійсько-український КИШЕНКОВИЙ СЛОВАРЕЦЬ, 43.500 виразів, 448 сторін друку з граматикою, азбукою друкованою і писаною і що найважніше з вимовою анґлійських слів. Величина і формат словарця 5½x2½ цалів. Оправлений в червону мягоньку імітаційну шкіру, оздоблений гербом України і золотим витиском, — друкований на гарнім папери, а щоби скоро знайти потрібне слово, на то є поазбучний реджістер 1.50

Українсько-анґлійський і анґлійсько-український КИШЕНКОВИЙ СЛОВАРЕЦЬ 1.00

Українсько-анґлійський і анґлійсько-український СЛОВАРЕЦЬ з додатком поучень **ЯК СТАТИ ГОРОЖАНИНОМ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ** 75

Українсько-анґлійський і анґлійсько-український СЛОВАРЕЦЬ 50

КНИЖКИ ДЛЯ ЖІНОК,

ЯКІ ХОЧУТЬ УЧИТИСЯ ВАРИТИ І ПЕЧИ.

НОВА КУХНЯ вітамінова .... $ 75
ДОМАШНЯ КУХНЯ, або як варити і печи 1.00
УКРАЇНСЬКО-АНҐЛІЙСЬКИЙ КУХАР 1.00

КАРТКИ НА ВЕЛИКОДНІ СВЯТА

ЖЕЛЯТИНОВІ І ЗВИЧАЙНІ по .... 5 ц.
В ФОРМІ КНИЖОЧКИ зі желанням .... 10 ц.
В ФОРМІ КНИЖОЧКИ (більші), зі желанням .... 15 ц.
ЛИСТОВИЙ ПАПІР ЗІ ЖЕЛАННЯМ .... 10 ц.

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК

ЩО ОБНІМАЄ 12 КОЛЬОРОВИХ ТАБЛИЦЬ
ПОВЕРХ 120 НАЙВИБАГЛИВІШИХ УЗОРІВ З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ, ҐАЛИЧИНИ И БУКОВИНИ.

Видання кооперативи „Українське Народне Мистецтво" у Львові, в мистецькій обгортці артиста М. Бутовича.
Ціна $1.10.

Замовляти:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

HONORING A POET.

In the last few days there have been great doings in the Ukrainian section of Oshawa. A great musical and dramatic festival has been in progress. Hundreds of people have crowded into the Ukrainian halls, and have listened spellbound to programs of music, recitations and speeches, in their own language. Scores of their kinsmen from Toronto have come to the city for these functions, and have joined wholeheartedly in making them a success.

The reason for these festivals was that the Ukrainians were doing honor to their national poet, Taras Shevchenko, a figure who bulks as largely in their national life as does Robbie Burns in the life of Scotland. Shevchenko was the singer of the oppressed masses of the Ukraine. His poems breathe the very life of the people of his country, tell of their trials and sorrows, and express their aspirations for better things. In Ukrainia, the festival in honor of the anniversary of his birth is just as important as the annual honoring of Burns Night in Scotland. And just as Scotsmen everywhere in the world like to remember that night, so the Ukrainians in this community, exiled from their old country, joined in remembering their national hero.

It is an inspiration to an Anglo-Saxon to attend one of these festival nights, and to hear the outpouring of inspired music from these people. It is inspiring, even although one does know a word of what is being said, to see the zeal shining in the eyes of the speakers who are extolling the work and life of Shevchenko. We who are of the Anglo-Saxon race take a lesson from the Ukrainians, from the manner in which they give themselves up to sublime expression of their dramatic art, from the manner in which they make the memory of Shevchenko a living thing for the children who are following them. It would be worth while for the people in other parts of the city to visit these Ukrainian halls on Saturday nights, when dramas and concerts are being presented. They would take away with them, as we have sometimes done, much that is worth while in the way of inspiration, and they would learn to have a much finer appreciation of these people who are sometimes referred to, scornfully, as foreigner, but who are contributing to the national life of Canada much that is commendable in the way of musical and dramatic art.

(The Oshawa Daily Times, Tuesday, March 22, 1932).

D. A. R. MEETING IS FEATURED BY STAGING OF PLAY.

"Marika", Written by Girl From Manville, Given; Home Makers Honored.

Girl Home Makers were honored at a meetig of Woonsocket Chapter, D.A.R., held yesterday afternoon in the Y. W. C. A. with every part of the program appropriate to the home making movement, which is a part of the work of every D. A. R. Chapter, Mrs. Waldo E. Kelly, chairman of Girl Home Makers department for Woonsocket chapter, was in charge of the program.

A special feature was the staging of "Marika," the three-act play written by Miss Mary Zachodnyk of Manville, which won the prize offered by the National D. A. R. last year for the best play depicting the home making work of the D. A. R. among foreign-born women. The play has been given with wide success under the direction of State Chairman Miss Susan Handy, also of Manville.

The cast composed entirely of Manville Girl Scouts was: Marika, Mary Zachodnyk; Katrusya, Olga Zachodnyk; Luba, Xenia Kulok, Vera, Sophie Herzuck; Barbara, Mary Suptelny; John, Helen Wright; George, Elizabeth Popovitch.

(The Woonsocket Call, Saturday, February 27, 1932).

SPECIAL SERVICE AT UKRAINIAN CHURCH.

A special service was held at the Ukrainian Presbyterian Church Sunday morning in commemoration of the 118th anniversary of the birth of Taras Shevchenko, the greatest Ukrainian poet. A large congregation was present at the service conducted by Rev. Luke Standret. Among other things the program included a selection by the church choir under the direction of S. Salmers and also by Mrs. L. Standret.

The theme of the minister's sermon was "Shevchenko — the Ukrainian National Prophet." The sermon was based on one of Shevchenko's poems, entitled "Imitation of Isaiah's 35 Chapter." In this poem Shevchenko pictures his oppressed Ukraine as a desolate wilderness, but at the same time he comforts his fellow Ukrainians by predicting that in due time this wilderness shall again become fertile, beautiful and fragrant. This restoration to life and freedom will come as the result of acceptance by the people of God's truth. Shevchenko firmly believed in the emancipating power of truth. In this poem speaks the struggling soul of a downtrodden race.

There are many points of similarity between Shevchenko and the ancient Hebrew prophets. This seems to be the reason why the Ukrainian people all over the world call Shevchenko their national prophet. For it was racial oppression, social injustice and religious ceremonialism, that chiefly roused Shevchenko's wrath. It was then that he spoke with such passionate conviction that multitudes of his friends, as well as his foes, were at once so deeply impressed with his burning words. His friends became his followers and co-workers, and his foes set out to persecute him.

In the simplicity of his literary style, in the loftiness of his personality, in the far-reaching character of his teaching, Shevchenko stands out as the greatest figure in the history of the Ukrainian national renaissance. In the present-day struggle of the Ukrainian people for freedom, in their heroic efforts to throw off the political yoke of Poland, Roumania and the Soviet Russia, Shevchenko remains their guiding star and his poems the source of inspiration. He was born March 9, 1814, died March 10, 1861. Ukrainians pay special tribute to the memory of Shevchenko during the last three weeks of March.

(The Oshawa Daily Times, Tuesday, March 22, 1932).

ЗІ СПОРТУ.

NEWARK, N. J.

SUCCESSFUL SEASON FOR UKRAINIAN BASKETBALL TEAM.

The Ukrainian Sitch ended a successful season on the court by capturing the light senior championship of Newark. In their final game they defeated the Delphi A. A. in a Municipal Recreation League game which decided the championship. The Ukrainian Sitch will be presented with a cup by the Board of Education of Newark who sponsored the League.

The Sitch also defeated the followin, Perth Amboy Ukrainians, Franklin A. A., Carteret Club, Partelow A. C., International All-Stars, Newark Colonials, Brooklyn Colored Stars, Rahway A. C., and numerous others for an aggregate total of 29 victories and 3 defeats for their first year on the court.

The following players saw action: Joseph Sevetnick, Mgr., M. Ratushny, W. Bakun, J. Lavook, S. Somenek, N. Plechy and S. Zartinsky. B. Yosick was official scorer.

Ukrainian Sitch

		G	F	Total
Sevetnick	F	8	1	17
Worbetz	G	0	4	4
Plechy	C	1	0	2
T. Bauk	G	3	1	7
J. Bauk	F	0	0	0
Semenek	G	0	0	0
		12	6	30

Delphi A. A.

		G	F	Total
J. Halas	F	3	1	7
N. Halas	F	0	0	0
Maroukis	C	2	1	5
Costas	G	3	3	9
Carey	G	0	0	0
Theoharis	G	0	0	0
		8	5	21

ПАМЯТАЙТЕ НА АДРЕСУ „ОБЕДНАННЯ". "OBYEDNANYE," P. O. Box 122, Hudson Terminal, NEW YORK, N. Y.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ВОНСАКЕТ, Р. А.

Коляда на Рідний Край.

Комітет Несення Помочі зарядив коляду з нагоди Рождества Христового на Рідний Край. Коляду зложили слідуючі: о. В. Каськів $2; по $1: В. Кушнір, М. Чагарин, М. Скибінський, А. Борис, М. Герман, Д. Ремінник, Д. Піжинський, М. Черкас, П. Клекот, І. Моленчук, Й. Гричук, В. Бурак, Д. Лукиник, С. Мостецький, М. Підгородецький, І. Затонський, П. Сталений, К. Альберт; С. Гарматюк 75 ц.; по 50 ц.: В. Пачковський, П. Зарівний, О. Косюк, А. Королишин, А. Джаман, П. Гук, С. Бардачевський, Й. Ґолонжка, М. Глядик, М. Вецял, Й. Ходоровський, М. Яцишин, І. Околіта, М. Кінаш, І. Паньків, М. Копернюк, І. Рудик, І. Ропко, М. Ґніт, М. Бардачевський, А. Ґурняк, Йосифа Градюк, К. Сулима, Я. Кэнфонік, І. Назарик, Д. Зелененький, М. Карась, І. Стрик, І. Ґульовач, Д. Ґимбаровський, Г. Голек, П. Стойко, Гр. Кічак, П. Кічак, В. Чарний, М. Кузів, Н. Зарічняк, А. Горбайчук, О. Рогожинський, В. Копитко, В. Бардачевський, К. Фірман, Ю. Іванович, Й. Городиський, В. Липка, І. Строцький, М. Житарюк, Ю. Самборський, Й. Кава, П. Сулима, В. Пророчок, П. Коцюба, Гр Кузик, Й. Чагарин, В. Бабій, М. М. Богович, Т. Лаба, О. Чубай, В. Кучерявка; по 35 ц.: Г. Стрик, А. Басан; по 25 ц.: Агафія Рибак, О. Колісник, В. Козак. П. Ремінник, П. Сорокатий, Й. Бойко, В. Липський, Д. Пігун, Й. Томчук, Я. М., Франка Ґницько, Франка Свірська, Т. Павлюк, О. Литвинець, Й. Бардачевський, І. Йурич, І. Косик, М. Фірман, М. Джаман, Марія Балюк, Т. Кокольський, І. Паґут, К. Корницький, Г. Вітушинський, І. Туз. — Разом заколядували $57.70.

Колядували: Михайло Кінаш, Ілія Околіта, Олекса Косюк, Григорій Кічак, Михайло Чагарин, Григорій Голик, Петро Сталений і Пилип Стойко.

Не вважаючи на тяжке безробіття, наше свідеме громадянство розуміє потребу помочі Рідному Краеви, тому віднеслося до коляди дуже прихильно й жертвувало, хто скільки міг.

Гроші з коляди розділено: $26.70 на Рідну Школу; $20 на боеву акцію; $11 на інвалідів.

Гроші переслано на призначені цілі через Обеднання.

За Комітет Несення Помочі Рідному Краеви:

Григорій Кічак, секретар.

—o—

МАТАПАН, МАСС.

На Рідну Школу та інвалідів.

Товариство „Запорозька Січ" переслало через Обеднання до Рідного Краю 75 долярів. З них 50 долярів призначено на Рідну Школу, а 25 долярів на інвалідів.

За Уряд Товариства:

Дмитро Пащак, предс.;
Стефан Чопик, касієр.

—o—

ГЮСТОН, ТЕКС.

На потреби Рідного Краю.

Громадянин П. Барабаш переслав через Обеднання пожертву в сумі 10 долярів на потреби Рідного Краю.

—o—

ГОЛІЙОК, МАСС.

Коляда на Рідну Школу.

Члени від. 171 У. Н. Союза на мітінґу зложили коляду на Рідну Школу в Старім Краю: М. Мазур $2; по $1: І. Кушак, А. Богданович, С. Шевчук, Й. Шевчук, І. Чабаранок, М. Провода, О. Дубчак, М. Слипецький, М. Смачик, М. Околіта, В. Бурко, Г. Довгань, І. Серединськей. Д. Шабан, Ю. Горошко, Ю. Ройко; по 50 ц.: С. Затирка, П. Волинець, Вероніка Затирка, Текля Провода; по 25 ц.: Я. Глинський, І. Осташ.

Разом веслано до краю через Обеднання $20.50.

В. Бурко, відділовий секр.

—o—

ІСТОН, ПА.

Коляда на Рідний Край.

Як кождого року на Різдво, так і цього року ми відвідували наших громадян по хатах з колядою, бажаючи їм веселих і щасливих свят та всього добра. Хоч у нас велике безробіття, нам вдалося заколядувати $43.25.

Жертви зложили: по $1: Т. Кульчицький, І. Милимук, М. Підгайний, М. Скрига, А. Василик, С. Терлецький, М. Горон, Я. Стойкевич, М. Колодруб, М. Загоруйко, Ю. Томко, Й. Червак, Ф. Ковалик, В. Литвин, П. Ґавур, Н. Маґаровський, М. Ружила, о. М. Колтутський; Ст. Рекрут 75 ц.; по 50 ц.: В. Беднарський, О. Ґриньків, З. Загачевський, В. Ґарабін, В. Савчук, Т. Лубоцький, С. Богуцький, М. Рекрут, Ст. Яворський, А. Романюк, І. Остюк, М. Конопка, І. Рудавський, І. Терлецький, В. Терлецький, С. Карп, Р. Бордун, І. Терлецький, І. Вересюк, І. Дешевський, Марія Пель, Д. Мамрич, Гр. Яворський; по 25 ц.: І. Карманюк, І. Звиженський, М. Ґулич, А. Капраль, М. Томко, В. Ґудз, М. Відомський, В. Микульський, І. Терлецький, Т. Фатій, В. Струк, І. Мазурик, Т. Терлецький, Й. Прусак. Ці всі з Істоп, Па. **З Філібсбурґ, Н. Дж.:** по $1: А. Допілка, А. Ткач, А. Хоміщак, Гр. Брикса, М. Прузняк, М. Потучко; по 50 ц.: А. Ґалан, М. Райс, Д. Ільницький, Гр. Мітрака. — Разом заколядували $43. 25. — Розхід 25 ц. — Вислано через Обеднання до краю $43. На Рідну Школу $25; на боевий фонд $10 і на інвалідів $8.

Ходили колядувати: В. Беднарський, І. Рудавський, Т. Ґриньків, М. Рекрут, М. Підгайний, панни: Е. Рекрут, М. Рекрут, А. Загачевська. Решту колядників не подается з браку місця.

М. Підгайний.

—o—

СТЕМФОРД, КОНН.

Коляда на Рідну Школу.

Українське Співацьке Товариство „Боян" і шкільні діти під прозодом дяковчителя П. Шавінського заколядували на Рідну Школу в Рідному Краю $44.25. Гроші вислано через Обеднання на призначену ціль.

Жертвували: Сестрицтво Пр. Д. М. $10; Укр.-Амер. Клюб $3.25; по $2: А. Лопух, І. Панахида; Т. Пастущак $1.50; по $1: М. Панасюк, А. Блащук, П. Хома, о. В. Гривняк, А. Черковська, В. Карий, Г. Заплотинський, П. Вальчук, А Кругляк, Й. Хома, Й. Тирчак, Германович, І. Михайлишин, Н. Митрофіл, М. Ґайовський, В. Бреян, Н. Волошин, Т. Гришкович, Н. Робак, Н. Паньків; по 50 ц.: К. Наумець, Е. Кресан, І. Кресан, І. Тирчак, І. Ґрищук, С. Лесобей, І. Бояновський, С. Коривчак, М. Сливинський, А. Грицишин, Ю. Підґурська. — Разом $44.25.

Василь Блащук,
секретар У. С. Т. „Боян".

—o—

БОСТОН, МАСС.

На Рідну Школу.

Українська Школа в Бостоні заколядувала в часі Різдва $63, які переслав о. О. Желіхівський черіз „Обеднання" як ювилейний дар для Рідної Школи в старому краю.

—o—

ПРОСТУДЫ

Занедбані простуди часто розвиваються у запалення легенів в нещасними випадками.

БУДЬТЕ ОБЕРЕЖНІ. В початках простуди або інфлюенци зажийте перед спанням 2 смачні цукорки ПАРТОЛЯ. Це прочистить вам шлунок і кров та підвищить ваш природний опір-силу.

У всіх ліпших аптиках або пішліть $1 по велику коробку:

Partola Products Co.,
162 No. Franklin Street,
Chicago, Ill.

PARTOLA THE MINT CANDY LAXATIVE

КИТАЙСЬКІ ПРИПОВІДКИ.

Дурня подивляють найбільше, як зробить якусь дурницю.

Коли мущини є разом, слухають, що хто говорить; жінки приглядаються собі.

Тюрма зачинена день і ніч, а все є повна; святиня все отворена, а переважно порожна.

Той, що собі ніколи не прощає, іншим прощае все.

Треба скоро скінчити те, що не є пильне, щоби поволи робити те, що є пильне.

Жити то значить збирати спогади та тратити надію.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

На ПРОДАЖ по зниженій ціні Радіо-Фонограф комбінації, модель 155 Маджестік по ціні $52.50 готівкою (за вставлення екстра). Другі продають по $109.00, купуйте від нас, щадіть свої гроші. Висилаємо на провінцію в фабричних пачках. Хто не має радія, або має не добре, пришліть нам $5 завдатку, решту заплатите при відборі. Радіо гарантоване. Лишилося всього 25 штук. Пишіть: **SURMA**, 103 **Ave. A, New York.** Як Ваше радіо добре не грає, дзвоніть **Dry Dock 4-3752.** 72-3

РАДІЯ, книжки, годинники українського виробу, рекорди, фонтанові пера, переписні картки можна набути в

Rusalka Music & Book Co., 131 Howard St., Newark, N. J.

P. S. Направляємо всякого рода радія — наш радіо-експерт огляне ваше радіо безплатно.

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО ПРАЦІ

ПОТРЕБУЄ щоденно 20 до 30 дівчат до домашньої праці, як рівнож вейтерок до реставрацій.

Прошу голоситися на слідуючу адресу:

**TOMPKINS SQUARE AGENCY,
3 St Mark's Place,
NEW YORK CITY.**

На 8-мій ул. між 2-гою і 3-тою Евеню

Д-р Н. Я. МИХАЛЕНКО
УКР. ЛІКАР-ХІРУРГ
1718 WEST GIRARD AVENUE,
PHILADELPHIA, PA.
Урядові години: від 9 до 12 рано; 1 до 5 попол. і 7 до 9 вечер.
Telephone: Stevenson 9620.

Phone: Main 5720.
O. E. MALISKY,
УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ
512 Society for Savings Building,
CLEVELAND, OHIO
Вечерами: 2732 West 14th Street.
Phone: Prospect 7597.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
153 AVENUE B.
NEW YORK, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-8625.
Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі після умови.

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під число
9 LIVINGSTON PLACE,
NEW YORK CITY
pir 16th Street (ч. 318 East)
напроти нового шпиталю межи 1st Ave. і Stuyvesant Park.
Telephone: Stuyvesant 5760.

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР.

(98)

Малпи розташувалися під великим деревом. Вони вже забули пригоду, що в них стріляли й що вони змагалися з людьми. Двоє людей, їх приятелі, вже зникли геть у джунґлях. Ті білі потвори пішли десь власним шляхом, шукати собі своєї долі. Малпи про них не журилися, бо ці потвори були для них чужі, хоч і приятелі. Чолк уже загинув, який одинокий знав отого білого великана і намовив малпи ратувати обох людей.

—o—

Вепер вів Тарзана в тому напрямку, де він сподівався знайти табор Абісинців. Разом з тим він усе шукав нагоди, щоб якось позбавитися опіки Тарзана. Обидва почули стріл і це звернуло їх увагу. „Там є люди!" — сказав Тарзан. „Може хтонебудь знаходиться в клопоті!?" Обидва стали прислухуватися. Почувся другий, третій стріл, а разом з тим страшний рев львів. Отже ясно було, що хтось відбиваеться від хижаків.

—o—

„Почекай мене тут, а я подамся туди! Може кому там треба пособити!" — промовив Тарзан і скоро зник в гущавині джунґлів. „Гм, добре тобі говорити: чекай тут!" — мимрив сам до себе Вепер. „Вернешся й ще побачиш у мене гаманець з дорогоцінностями Опару. Ліпше мені якнайшвидше від тебе втікати". З цими словами Вепер подався вбік і скоро зник у гущавині джунґлів. Він тепер утік назавжди від Тарзана, а чи вратувався?

Тарзан поспішав на ґвалт боротьби, що все наближявся. Він з високого дерева вже бачив людський табор, освічений палаючим вогнем з багаття. Бачив метушню людей, біганину переляканих коней і бачив, як люди й коні падають жертвою розлючених львів. Кинувши своїм зором довкола, він побачив проти себе під великим деревом постать жінки, перед якою був лев, що наближався до неї, готовий до нападу.

—o—

Phone: Brunswick 7187.
**АДВОКАТ:
Б. ПЕЛЕХОВИЧ**
2300 WEST CHICAGO AVE.,
CHICAGO, ILL.
Практикує у всіх судах, займається переглядданнем обстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи.
ЧЛЕН УУ ШІКАГО

666
ПЛИН—ПАСТИЛЬКИ—МАСТЬ
666 плин або пастильки уживані внутрішно або 666 масть уживана зверхно, становлять повне правдиве лікування на простуду.
$5,000 надгороди в готівці.
Поспитайтеся свого аптикаря про подробиці.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
Tel.: Orchard 4-2568
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY